

Євробюлетень

Квітень–травень, 2004

Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні

Десять нових країн приєднуються
до Європейського Союзу

Фото: ЄС

Брюссель, 1 травня 2004 року

Фото: ЄС

Європа святкує найбільшу в історії ЄС хвилю розширення

У ніч на перше травня кількість країн-членів ЄС збільшилася до 25. Першими з десяти нових членів до Європейського Союзу приєдналися Латвія, Литва, Естонія і Кіпр, де північ настала на годину раніше. Опівночі за місцевим часом повноправними членами ЄС стали Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Словенія і Мальта. Святкові заходи з цієї нагоди відбулися у багатьох європейських містах.

Докладніше про розширення ЄС читай на стор. 2.

Євробюлетень

Інформаційне видання
Представництва
Європейської Комісії
в Україні

Київ 01024
вул. Кругло-
університетська, 10
www.delukr.cec.eu.int

Керівник проекту
Вікторія Давидова
E-mail:
victoria.davydova@cec.eu.int

Зміст бюлетеня
не обов'язково відбиває
офіційні погляди
Європейської Комісії

© Європейська Комісія,
2004

Видає та розповсюджує
Лабораторія
законодавчих ініціатив
Київ 04070
вул. Волоська, 8/5,
к. 133-134,
т./ф.: (044) 238-24-69
www.parlament.org.ua
E-mail:
info@laboratory.kiev.ua

Головний редактор
Олекса Підлуцький

Редактор
Руслан Дейниченко

Над випуском
працювали:

Ангела Євгенєва
Олександр Синьокий

Оригінал-макет
Роман Марковець

Верстка
Тетяна Матвієнко

Наклад 15 000 прим.

Інтернет-версія
www.delukr.cec.eu.int
www.parlament.org.ua

This publication is pro-
duced with the financial
support from the
Delegation of the
European Commission to
Ukraine, Belarus and
Moldova

Видання
фінансується
Представництвом
Європейської Комісії в
Україні, Беларусі та
Молдові

Використана інформація:
www.euroopa.eu.int,
«Інтерфакс-Україна»,
УНІАН

Видруковано з готового
оригінал макету
Видавництва «Міленіум»
Свідоцтво ДК № 535
від 19.07.2001 р.

Десять нових країн приєднуються
до Європейського Союзу 2

Над дипломатичними представництвами
нових членів ЄС у Києві замайоріли
прапори Європейського Союзу 3

Міф про їжу, напої та розширення ЄС 3

Європейський Союз готовий іти
далі існуючих домовленостей
у відносинах з Україною 8

Україна адаптує законодавство
до європейських норм 9

Зінедін Зідан: «В житті важливими
є три речі: робота, повага і мета
в житті» 10

Витрати офіційних установ після
розширення ЄС суттєво не зростуть 12

Вугілля та сталь як підмурок єдиної
Європи 16

Український День Європи –
наймасштабніший за межами ЄС 18

стор. 2

стор. 10

стор. 8

стор. 16

Шановні читачі!

В ніч на перше травня сталася доленосна в історії Європи подія. Десять нових країн долучилися до ЄС, перетворивши Союз у найбільший у світі єдиний ринок, у межах якого будуть вільно пересуватися люди, товари і капітали. Чим жив Європейський Союз в останні тижні перед розширенням, що означатиме приєднання до ЄС для нових членів, як вплине цей процес на відносини Києва і Брюсселя. Про все це ви зможете прочитати в цьому номері «Євробюлетеня». Ви також дізнаєтеся, чи змінилося ставлення українців до євроінтеграційного курсу уряду та як зароджувався ЄС. У рубриці «Європеець» розповідь про футбольного кумира гравця збірної Франції Зінедіна Зідана.

«Євробюлетень»

Десять нових країн приєднуються до Європейського Союзу

Лідери країн Європейського Союзу на урочистостях з нагоди розширення ЄС у Дубліні.

У ніч на перше травня відбулася доленосна для Європи подія: кількість країн Європейського Союзу збільшилася до 25. Новими членами Європейського Союзу стали три колишні радянські республіки Латвія, Литва та Естонія. Разом з ними до ЄС увійшли Кіпр, Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Словенія та Мальта. Населення Союзу відтепер сягнуло 455 мільйонів.

Сотні тисяч людей вийшли на площі європейських міст, щоб відсвяткувати цю подію. В Празі, на Вацлавській площі, декілька годин тривав концерт, після завершення якого небо чеської столиці освітили залпи салютів. Рівно опівночі під супровід «Оди радості» Бетховена

на над майданом підняли прапори Чехії та ЄС. Прем'єр-міністр країни Владімір Шпіяла назвав цей момент «остаточним кінцем радянського комуністичного блоку». Колишній президент Польщі Лех Валенса, виступаючи перед співгромадянами назвав вступ своєї країни до Союзу здійсненням мрії: «Я борюся за те, щоб наша держава повернула собі все, що втратила при комунізмі. Тепер моя боротьба завершилася». Президент Європейської Комісії Романо Проді зустрів історичну подію на кордоні Італії та Словенії. «Нинішнє розширення ЄС вже п'яте і найбільше за його історію. Я впевнений, що воно не буде останнім», — сказав він.

Європейський Союз вже пережив чотири хвилі розширення (в 1973, 1981, 1986 та 1995 роках), впродовж яких ЄС зріс з 6 до 15 держав. Між державами членами Союзу зникають бар'єри, які заважали вільному пересуванню людей, товарів та капіталів. Громадяни нових членів Союзу зможуть без перешкод подорожувати, навчатися та працювати в будь-яких країнах ЄС.

Головні урочистості з нагоди розширення пройшли у Дубліні — столиці головної в Європейському Союзі Ірландії. На офіційній церемонії підняття прапорів були присутні лідери десяти нових країн-членів. Святкування намагалися зірвати антиглобалісти, які робили спроби прорватися до резиденції Фармлей Хауз на околиці столиці. Поліції навіть довелося застосувати водомети для того, щоб розігнати агресивно налаштований натовп, який скандував «Ні — кордонам!». Втім, акції протесту антиглобалістів — не найбільша із багатьох проблем, які доведеться долати громадянам об'єднаної Європи. Одним із ключових пріоритетів Союзу буде вирівнювання рівня життя в країнах членах. Зараз він суттєво відрізняється.

Доведеться європейцям також будувати нові відносини й з країнами-сусідами. Європейська Комісія ще напередодні розширення запропонувала конкретні кроки для того, щоб розширення ЄС не перетворилося у зведення нової залізної завіси, яка розділятиме континент. Схвалена минулого року політика сусідства пропонує країнам, що межують із Європейським Союзом (зокрема й Україні) скористатися перевагами від його розширення. Рада ЄС зараз працює над конкретними пропозиціями в рамках політики сусідства. Комісар з питань розширення Понтер Ферхойген зазначає, що від реалізації цих ініціатив вииграє не тільки ЄС, який зацікавлений у збереженні стабільності на своїх кордонах, а й країни, які приєднуються до угод. Для кожної держави партнери спільно складуть план дій, над реалізацією якого будуть працювати. На наступні два роки для реалізації спільних проектів у рамках програми сусідства ЄС виділив 255 мільйонів євро. В подальшому ця сума буде суттєво збільшена.

Всі 455 мільйонів громадян нової Європи мають працювати разом над зведенням підвалин нового життя. Наші досягнення не є незворотними. Я впевнений, що нам доведеться долати багато труднощів і відповідати на нові виклики. Але об'єднання наших різних культур допоможе нам буди сильнішими та краще підготовленішими для пошуку вирішень наших спільних проблем. Разом ми зможемо ефективніше працювати заради спільного благополуччя.

Романо ПРОДІ,
Президент Європейської Комісії

Тимофій МЕДУНИЦЯ

Над дипломатичними представництвами нових членів ЄС у Києві замайоріли прапори Європейського Союзу

У ніч на 1 травня було урочисто піднято прапор Європейського Союзу над посольствами країн нових членів ЄС у Києві. Сине полотнище із дванадцятьма золотими зірками над дипломатичним представництвом Польщі в Україні підняв надзвичайний і повноважний Посол Марек Зюлковскі. Цієї теплої весняної ночі з 30 квітня на 1 травня, рівно опівночі, Польща та ще сім країн колишнього соціалістичного табору разом з Кіпром та Мальтою приєднуються до Європейського Союзу.

Багато із присутніх гостей говорили, що український двоколор на тлі стягу ЄС виглядав би аж ніяк не гірше, аніж польський. Тим більше, що і український і європейський прапори в одній кольоровій гаммі — обидва ж синьо-жовті.

Пан Зюлковскі зняв рукавички і почав промову. «Сьогодні ми здійснюємо найбільше, найширше, найглибше розширення Європи,» — каже посол Польщі. Промову чутно уривками через гуркіт автомобілів, що проносяться, незважаючи на пізній час, Ярославим валом. «Через 10-15 років, коли Україна вступатиме до ЄС — а це є реальна перспектива, і треба мати на увазі, що це є реальна перспектива...»

Після цих слів одразу стає зрозуміло, хто з присутніх поляк, а хто українець. Взагалі аудиторія нагадує натовп абітурієнтів після оголошення результатів вступних іспитів. Хтось вступив, а хтось — ні. Ми, звісно, не те, щоб намагалися вступити. Просто весь час говоримо, що непогано було б отримати вищу освіту. Щоправда, іспитів не скла-

дали і навіть до них не готувалися. Та це не значить, що до радості за приятеля-сусіда, що вступив, не буде домішуватися заздрість. Отож, у повітрі носиться і велика радість, і заздрість... Не зла, чорна, а така собі мрійлива, золотава, кольору зірок на прапорі Євросоюзу або шампанського, яке щасливі господарі наливають усім, хто прийшов. «Вони в ЄС, а ми в ЄП», — каже хтось за моєю спиною. І тут мені стає по-справжньому сумно.

Тим часом Марек Зюлковскі починає свою першу прес-конференцію для журналістів у якості посла країни-члена Європейського Союзу. Він розповідає, що «в цей день вперше за 60-70 років має можливість говорити Польща і думати Європа, говорити Європа і думати Польща.» Що він щасливий. Що «шлях до

Європейського Союзу був зовсім не ліричним, а практичним».

Присутнім роздають текст Гімну Союзу «Ода до радості» польською мовою — вивчити його напам'ять поляки ще не встигли. Можливо тому перша спроба вийшла далекою від ідеалу. Ода довга, але зрештою її доспівали до кінця.

І відразу всі поляки водночас пожавлюються, починають сміятися і голосно розмовляти. «Супер, супер, оце хор!» — промовляє хтось із співаків. Присутні починають вигукувати «Віва Полонія!» Так, Польща «еще не згінела».

Для їхньої країни починається новий етап історії. З ним вони пов'язують надії на краще життя для себе та своїх дітей.

Вікторія ГЕРАСИМЧУК

Кожен регіон Європи має свою кухню та випускає продукти, що є притаманними для якоїсь певної країни. Тож відповідність цих продуктів стандартам ЄС може стати великою проблемою для країн з яскраво вираженою національною кухнею.

Ось перелік деяких чуток, що ходять країнами, які збираються приєднатися до ЄС, та їхнє спростування.

Чутка з Чехії: «Згідно з законами ЄС, тістечка з кремом повинні продаватися лише в герметичній упаковці».

Це неправда. Європейські стандарти гігієни звичайно ж вимагають кроків щодо запобігання розповсюдженню шкідливих бактерій в місцях продажу їжі. Але це зовсім не означає, що тістечка з кремом повинні бути у герметичній упаковці. У багатьох країнах ЄС тістечка продають без упаковки.

Чутка з Польщі, Угорщини та Чехії: «Забивати свиней вдома та виготовляти ковбасу буде заборонено».

Це неправда. У країнах ЄС дозволено приватний забій свиней, курей, кролів, овець та кіз. Але тільки задля власних потреб. Для продажу свиней будуть забивати на м'ясокомбінатах з дотриманням норм гігієни.

Чутка з Польщі: «Мариновані огірки з Польщі («ogorek kiszony») заборонять продавати».

Міф про їжу, напої та розширення ЄС

Це неправда. Були побоювання, що продаж цих огірків заборонять тому, що вони дуже маленькі і не відповідають європейським стандартам. Насправді ніякої проблеми з розміром немає. Просто Європа не

має чітких стандартів для сертифікації таких маленьких огірків для свого ринку.

Ще одна чутка з Польщі: «Польщі не дозволять виготовляти її улюблену горілку «Wybogowa» чи інші відомі марки горілки тому, що європейські компанії перекупили ці марки, а разом з ними і частку польської культури».

Це неправда. Ця чутка пішла від того, що французька компанія купила польський горілочаний завод, який випускає ці сорти горілки. Але перепон, щоб ці марки і надалі випускалися в Польщі немає.

Чутка з Кіпру: «Улюблений алкогольний напій кіпріотів «Zivania» після приєднання Кіпру до ЄС подорожчає майже вдвічі».

Майже правда. Дійсно, цей напій буде оподатковуватися так само, як і всі інші напої з великим вмістом алкоголю. Тому ціна зросте на 60-70%. На таку жертву уряд Кіпру готовий піти задля вступу до ЄС.

Хав'єр Солана: Розширений Європейський Союз стане найбільшим і найуспішнішим прикладом регіональної інтеграції у світі

1 травня 2004 року до Європейського Союзу приєднуються десять нових Держав-членів, що знаменує безпрецедентну історичну подію, коли, здійснивши найбільше за весь час свого існування розширення, Європейський Союз за один раз об'єднає 25 суверенних держав шляхом мирної інтеграції. Це знову підтверджує істинний смисл існування Європейського Співтовариства, заснованого незабаром після завершення другої світової війни з відважним і честолюбним наміром зробити все, щоб жорстокість такого масштабу ніколи не могла повторитися, і щоб громадяни Європи могли мирно жити і творити разом на благо процвітання. Розширений Європейський Союз нараховуватиме 450 мільйонів громадян і стане найбільшим і найуспішнішим прикладом регіональної інтеграції у світі. Цей факт вже сам по собі є значущим.

Однак найважливіше полягає у тому, що розширення посилить Європейський Союз як Союз верховенства права та єдності різноманіття, повністю відданого принципам свободи, демократії, стабільності та створенню тісного, як ніколи, єднання народів. Набагато простіше сприймати ці ясно зрозумілі фундаментальні принципи та завдання як належні, коли ми поринаємо у дискусії щодо технічних аспектів членства у Європейському Союзі, однак їхня важливість не могла би бути більш очевидною. Десять нових Держав-членів поділяють ці цінності і вони належать до Європи.

Держави Центрально-Східної Європи перетворилися на країни з міцним демократичним устроєм та повністю функціональною ринковою економікою у вражаюче короткий строк. Перспектива вступу до Європейського Союзу стала для них стимулом для впровадження радикальних і фундаментальних реформ на всіх рівнях з таким ентузіазмом, що не може не викликати захоплення у кожного.

Розширення ЄС також позначається безпрецедентними досягненнями у всіх напрямках.

У порівнянні з попередніми розширеннями, цього разу існували значні виклики. За

роки, що пройшли після першого розширення у 1973 році, відбулося об'єднання верховних повноважень у набагато ширшому колі політичних напрямків. Нині ЄС пропонує широкомасштабний спільний ринок, економічно-валютний союз зі спільною валютою євро, «шенгенську зону», яка забезпечує громадян вищим рівнем внутрішньої свободи, співпрацю у сфері правосуддя та спільну зовнішню політику і безпеку.

Сьогодні виконання вимог ЄС є складним завданням, що вимагає значних зусиль на усіх рівнях. Новим Державам-членам вдалося їх виконати лише завдяки наполегливій відданості, лідерству та рішучості всіх, хто брав участь у цьому процесі.

Це також заслуга стратегії, завдяки якій здавалося б недосяжну ціль возз'єднання європейського континенту було досягнуто у такий короткий строк. Започаткована у 1993 році ця стратегія була спрямована на розпізнання потреб кожної країни-кандидата, вперше пропонуючи у спільних рамках значну фінансову допомогу на підтримку підготовки до членства в ЄС. Внутрішнє зобов'язання Європейського Союзу провести розширення з успіхом неодноразово демонструвалося під час переговорів щодо вступу до ЄС його рішучим переконанням уникнути розбавлення принципів, політичних напрямків, законів, досвіду та зобов'язань, що утворюють наше спільне надбання, так званий *acquis communautaire*, зберігаючи при цьому ефективне функціонування розширеного Союзу. Ретельність та інтенсивність переговорів щодо вступу, які проходили у період з 1998 по 2002 роки привели до комплексного і збалансова-

ного результату, що зараз забезпечує міцний фундамент для здійснення плавної інтеграції нових Держав-членів.

Беручи до уваги масштаб і сферу застосування *acquis*, існує, як не дивно, не так багато

Фото: ЄС

Доктор Хав'єр Солана, Високий представник Європейського Союзу з питань спільної зовнішньої політики та безпеки

перехідних домовленостей, яких було досягнуто з Державами-членами для успішного виконання ними своїх зобов'язань щодо членства в ЄС, і термін дії усіх цих домовленостей, безсумнівно, обмежується лише першими кількома роками перебування у Європейському Союзі. Більше того, неоцінимий процес моніторингу підготовки, яка велася кожною Державою-членом до самого переддня вступу до ЄС, зробив вирішальний внесок у створення атмосфери довіри між новими та існуючими Державами-членами. Європейська Комісія нещодавно заявила, що вона не визначила жодної сфери, яка вимагала б запобіжних заходів на 1 травня 2004 року, що розсіяло попередні побоювання щодо стану підготовленості нових Держав-членів.

Зрозуміло, що стосовно економічно-соціального розвитку новим Державам-членам ще є що наздоганяти. Членство в ЄС ста-

не у цьому смислі каталізатором як для сприяння процвітання, так і для посилення солідарності між Державами-членами. Нові Держави-члени зможуть скористатися структурною підтримкою ЄС. Однак вступ до ЄС не означає, що все зводиться лише до грошей: прогрес, досягнутий моєю рідною країною, Іспанією, протягом майже 20 років членства показує, як вступ до ЄС може принести позитивні політичні, демократичні, соціальні та економічні зміни. У мене немає підстав вважати, що для десяти нових Держав-членів усе буде по-іншому.

Європейському Союзу не звикати змінюватися, можна навіть сказати, що він благоденствує на своїй динаміці прогресу та активного поступу вперед. У цьому відношенні десять нових Держав-членів приєднуються до Європейського Союзу у важливий час. Ми сподіваємося, що обговорення проекту Конституції Європи буде успішно завершено у червні 2004 року. Це знаменуватиме важливий поворотний момент для Європейського Союзу. Я впевнений, що необхідна політична воля, відповідальність і рішучість діяти у найкращих інтересах Європейського Союзу та майбутнього Європи буде.

Однак конституційні договори вимагають часу, а ратифікація - це тривалий процес. Тому поки що Європейський Союз двадцяти п'яти функціонуватиме на основі існуючих Договорів. На практичному та функціональному рівні багато чого вже було включено до Договору, укладеного у Ніцці, щоб відповісти на виклики розширення для забезпечення ефективної діяльності інституцій у розширеному Союзі та раціоналізації процесу прийняття рішень. Крім того, після підписання Договору про приєднання у квітні 2003 року десять нових Держав-членів брали участь у роботі Ради Європейського Союзу та Європейського Парламенту у якості активних спостерігачів на всіх рівнях. Це

Фото: ЄС

було безцінним навчальним досвідом для всіх сторін цього процесу.

Зі збільшенням кількості Держав-членів на десять і зростанням числа робочих мов з 11 до 20, існувала також потреба у покращенні ефективності та процедури проведення засідань, а також вирішенні питання усного та письмового перекладу. Більшість відповідних заходів уже впроваджуються у цьому напрямку.

З огляду на спільне завдання зробити Європу континентом демократії, свободи, миру та процвітання, Європейський Союз доводить, що він є дуже привабливим клубом, у той час як потяг розширення стрімко мчить вперед без жодної ознаки уповільнення.

Болгарія та Румунія, які розпочали переговори у 2000 році, є частиною цього всеохоплюючого та необоротного процесу. За умови готовності цих країн ми

ставимо за мету привітати їх у ЄС у 2007 році. Обидві держави є стратегічно важливими для Європейського Союзу та для політично-економічної стабільності Балкан. Шлях до ЄС непростий, але я впевнений, що з необхідною політичною рішучістю ці країни зможуть вчасно виконати вимоги щодо членства в ЄС.

Європейський Союз також прийматиме інші важливі рішення у найближчому майбутньому: спочатку на Європейській Раді у

вступ Туреччини. Незабаром Рада Європейського Союзу також розглядатиме нещодавно заявку на вступ до ЄС, подану колишньою югославською республікою Македонією.

На виконання свого зобов'язання не допускати жодних нових ліній розподілу в Європі Європейський Союз розробив політичну програму сусідства, спрямовану на сприяння стабільності та процвітання поза новими межами Союзу як на схід, так і південь. У рамках цієї ініціативи глави держав і урядів країн, що входять до ЄС, у червні цього року працюватимуть над схваленням Плану дій щодо розвитку співпраці та заохочення реформ у низці країн. Це поглибить існуючі двосторонні відносини для взаємної користі Європейського Союзу та наших сусідів, що дозволить їм поступово підвищувати їхню участь у головних політичних напрямках і програмах ЄС, включаючи спільний ринок Європейського Союзу.

Така величезна робота була проведена, і зараз ми, як не парадоксально, знаходимося у ситуації, коли 1 травня могло би стати певною розрядкою. Нові Держави-члени добре підготовлені, і багато аспектів членства вже стали реальною дійсністю для них. У Брюсселі Союз двадцяти п'яти на повну силу готовий зустріти прийдешні виклики. Союз змінюється і змінюється на краще. Ми розраховуємо на наших нових членів Союзу, коли потрібно приймати великі рішення, їхній прихід служить постійним нагадуванням про те, чим власне є Європейський Союз, — різноманіттям у єдності.

(Переклад Представництва Європейського Союзу)

Доктор Хав'єр СОЛАНА
Високий представник ЄС з питань
спільної зовнішньої політики
та безпеки

Чи виграє Україна від розширення Європейського Союзу?

Факхівці продовжують сперечатися, які здохнуть та які втрати чекатимуть Україну внаслідок розширення Європейського Союзу. До спільної думки з цього приводу експерти так і не можуть дійти. Деякі українські підприємці оцінюють прямі та опосередковані втрати України у 1 млрд євро.

Песимісти прогнозують, що розширення стане серйозним випробуванням у першу чергу для українських експортерів і може суттєво підірвати їхні позиції на ринках нових членів ЄС. Наприклад, щорічна квота для постачання на ринки Європейського Союзу продукції українського гірничо-металургійного комплексу 180 тисяч тонн. В той же час, лише споживачам у Польщі українські виробники відвантажують майже в 4 рази більше продукції. За деякими оцінка-

ми, загальні обсяги постачання металопродукції споживачам в 10 нових членах ЄС складають близько 1 млн тонн на рік. Особливо відчутним для українського експорту може стати втрата ринків країн Балтії. Найбільше можуть постраждати українська легка, переробна та харчова промисловість, а також машинобудування.

В той же час Міністерство економіки України у квітні оприлюднило значно скромніші прогнози втрат. Урядові експерти передбачають, що від розширення ЄС українські підприємці і бюджет недорахуються 200-300 млн євро. Українські урядовці пропонували ЄС якимось чином компенсувати ці збитки.

Однак представники Європейського Союзу не вбачають для цього жодних підстав. Ви-

конуючий обов'язки глави представництва Європейської Комісії в Україні Стеффен Сковманд вважає, що розширення ЄС не несе жодних загроз. «Я не бачу жодних негативних наслідків. І, відверто кажучи, я не розумію в чому вони можуть бути», — сказав пан Сковманд. Тарифи на українську продукцію в країнах Європейського Союзу загалом знизяться із 9 до 4 %. Суттєві політичні зміни чекають і на українських сусідів та друзів — Польщу, Словаччину та Угорщину. Україна може матиме від цього суттєві політичні дивіденди. Історія попередніх хвиль розширення ЄС свідчить, що більш ймовірно Україні піде на користь нинішнє розширення Європейського Союзу.

Віктор ПОГ

Європейський Союз планує збільшити допомогу Україні

Допомога Україні з боку Європейського Союзу найближчим часом збільшиться в зв'язку з реалізацією програм у рамках політики «нового сусідства». «Це будуть додаткові програми, які враховуватимуть ситуацію в Україні», — повідомила керівник програм технічної допомоги Представництва Європейської Комісії в Україні Елен Крей 30 квітня на прес-конференції на тему: «Наслідки розширення ЄС для України і перспективи взаємовідносин».

Е. Крей нагадала, що зараз допомога Україні надається відповідно до положення,

яке було затверджено з 1999 році. «До цього положення будуть внесені зміни, і воно буде прийняте на Раді міністрів ЄС. Відповідні пропозиції вже були зроблені», — наголосила вона.

За її словами, в 2004 році Україні було надано 62 млн євро, і Європейська Комісія запропонувала збільшити допомогу Україні до 68 млн євро.

«У майбутньому ця сума буде доповнюватися 20-25 млн євро для реалізації програм у рамках політики «нового сусідства» — повідомила вона.

Представник Європейської Комісії також повідомила, що особлива увага в цьому плані приділятиметься облаштуванню прикордонних пунктів на західному кордоні України. Головним чином кошти підуть на розвиток прикордонних пунктів — закупівлю сучасного обладнання, створення інфраструктури та придбання необхідної комп'ютерної техніки та програмного забезпечення.

Андрій НАТАЛУХА

Конкурси/гранти

Тендер на постачання комп'ютерного обладнання для модернізації митної служби України

Європейська Комісія проводить тендер на постачання комп'ютерного обладнання для модернізації митної служби України. Переможець, який буде обраний на основі найпривабливішої ціни має гарантувати сервісне обслуговування обладнання. Термін подання заявок до 5 серпня 2004 року.

Із запитаннями щодо умов звертайтеся:

EuropeAid Co-operation Office, 1 rue de Geneve, 1049 Brussels, L41 04/22

факс + 32 2 299 03 07

Jacques.Van-De-Moortele@cec.eu.int

З повними умовами конкурсу можна ознайомитися на веб-сторінці Європейської Комісії:

http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/index_en.htm.

Довідка

За останні 10 років Європейський Союз надав Україні допомогу в розмірі близько 1570,4 млн євро. Протягом цього часу на підтримку українського приватного сектора та сприяння економічному розвитку України ЄС виділив 116 млн євро, на розвиток транспортної, енергетичної інфраструктури та комунікацій — 74 млн євро. На підвищення безпеки української атомної енергетики Європейський Союз надав 451,9 млн євро. На даний момент ЄС фінансує Національну індикативну програму на період 2004—2006 років (212 млн євро), Індикативну програму TACIS з ядерної безпеки на 2004—2006 роки (117 млн євро), програму «Сусідство» у сфері прикордонного співробітництва на 2004—2006 роки (75 млн євро, затверджених для всіх країн TACIS, включаючи Україну).

Оголошено тендер на будівництво нового укриття 4-го блоку ЧАЕС

Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) оголосив тендер на будівництво нового укриття над четвертим енергоблоком Чорнобильської атомної електростанції. У повідомленні ЄБРР зазначається, що нове укриття у формі арки буде складено в безпечній зоні біля 4-го енергоблоку і потім споруджено над старим укриттям, побудованим у 1986 році над зруйнованим реактором.

Цей спосіб спорудження нового укриття направлений на мінімізацію впливу радіації на робітників. «Аркове укриття висотою в 100 метрів і відстанню між опорами 250 метрів буде досить великим, щоб вмістити статую Свободи», — підкреслюється в повідомленні ЄБРР.

Укриття розроблено для забезпечення герметичності реактора як мінімум на 100 років і буде устатковано приладами для проведення робіт, що можуть бути необхідні в майбутньому. Будівництво планується завершити в 2008 році.

Тендер оголошено невдовзі після завершення переговорів між головою Асамблеї донорів

чорнобильського фонду «Укриття» Хансом Бліксом і Президентом Леонідом Кучмою. План «Укриття» фінансується через однойменний чорнобильський фонд, яким керує ЄБРР.

За інформацією ЄБРР, 28 урядів країн-донорів обіцяють фонду більше 700 млн євро. Крім того, додаткові кошти для завершення програми планують зібрати країни «великої сімки». ЄБРР уже розпочав прийом заявок на участь у тендері з будівництва нового об'єкта укриття, розмістивши тендерні умови на своєму сайті

<http://www.ebrd.com/>

Місцева влада та третій сектор Рівненщини проведуть ярмарок соціальних послуг та проектів

Громадські організації Рівненщини та державні установи, які займаються опікою соціально-незахищених верств населення матимуть змогу представити свої послуги на ярмарку, який відбудеться на початку вересня у Рівному. Мешканці міста зможуть безпосередньо познайомитися з діяльністю недержавних організацій, дізнатися про їхні послуги; організації, в свою чергу, — зроблять ще один крок до відкритої та прозорої діяльності.

Рішення про проведення такого заходу було прийняте наприкінці квітня на черговому засіданні Ради соціального партнерства, яка діє за ініціативою Проекту Європейського Союзу «Розвиток громадянського суспільства у м. Києві та обраних регіонах України».

Представники місцевої влади пообіцяли сприяння в організації ярмарку. Міська рада

надасть приміщення для проведення заходу та допоможе підготувати святкову програму. Крім того, 26 членів Ради соціального партнерства планують організувати виставку продукції підприємств інвалідів. На думку ініціаторів ярмарку, це сприятиме адаптації неповносправних у суспільне життя.

Всі громадські організації, які бажають взяти участь у Ярмарку соціальних послуг, можуть звертатися в офіс Проекту «Розвиток громадянського суспільства у м. Києві та обраних регіонах України».

Контакти:

Руслана Бовгиря
м. Рівне,
вул. Київська, 36.
Тел. (0362) 290-752
(0362) 262-798

Трьома реченнями

ВІД успішності реформ в Україні та інших країнах-сусідах розширеного Європейського Союзу залежатиме розмір допомоги Європейської Комісії цим державам, заявила Комісар ЄС з питань бюджету Міхаелле Шрайер. Вона повідомила, що в наступному році ЄК планує виділити новим сусідам розширеного ЄС і центральноазійським країнам близько 540 млн євро. Велика частина цих коштів надійде східноєвропейським сусідам Європейського Союзу, включаючи Україну. За словами Комісара ЄС, починаючи з 2007 року Європейська Комісія дивитиметься, як та чи інша країна змогла розпорядитися коштами — від цього залежатиме подальша допомога Брюсселя.

ПРОЕКТ Європейського Союзу «Фінансування та управління у сфері охорони здоров'я в Україні» 18-20 травня 2004 року проводить відкритий семінар на тему «Медичне страхування: уроки Європейського Союзу». В ході семінару доповідачі з Чеської Республіки, Естонії, Німеччини та Польщі поділяться досвідом запровадження медичного страхування в цих країнах, розкажуть, які зміни принесла з собою нова система. Робота семінару включає проведення пленарних сесій, обговорення за круглим столом в трьох робочих групах, презентації та прес-конференцію.

ТРИВАЄ організована Представництвом Європейської Комісії в Україні, Молдові та Беларусі й громадською організацією «Європейський рух в Україні» акція «Європейська весна». Яскраво прикрашений європейською символікою автобус подорожує країною, а його пасажирів — представники посольств країн-членів ЄС, співробітники Європейської Комісії, активісти «Європейського руху в Україні» — проводять зустрічі з громадськістю, влаштовують різноманітні культурно-масові заходи, вікторини, ігри, конкурси тощо. Завершиться акція 7 травня.

Європейський Союз готовий іти далі існуючих домовленостей у відносинах з Україною

Європейський Союз готовий іти далі існуючих домовленостей у відносинах з Україною. Зокрема, мова йде про можливість надання Україні доступу на ринок ЄС, а також збільшення технічної і фінансової підтримки. Про це заявив Комісар ЄС з питань розширення Понтер Ферхойген у своєму виступі на відкритті конференції «Українсько-німецького форуму» у Брюсселі.

Після 2006 року, за його словами, Європейська Комісія може запропонувати Україні та іншим сусідам ЄС значно більший обсяг технічної і фінансової підтримки. При цьому Комісар відзначив, що у відносинах з Києвом Брюссель готовий іти досить далеко, але тільки сама Україна визначатиме «швидкість і глибину цього процесу». Понтер Ферхойген підкреслив, що Україні потрібно здійснювати політичні й економічні реформи та наближати законодавство до європейських норм.

У своєму виступі він також акцентував увагу на тому, що ЄС стежить за передвиборчим процесом в Україні. Ферхойген відзначив, що Україна вже досягла значного прогресу у створенні умов для демократичних

Фото: ЄС

виборів, але в цій сфері усе ще є недоліки, як про це заявила раніше Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Представник Європейської Комісії не пообіцяв Україні членство в Європейському Со-

юзі, але запевнив, що відносини Брюсселя і Києва повинні поглиблюватися. Від цього, за його словами, вииграє Україна, український народ та український бізнес.

ЦИТАТА

«Якщо домовленості України з країнами — учасницями угоди про ЄП підуть далі створення зони вільної торгівлі, скажімо, буде досягнуто домовленість про створення митного союзу або створення валютно-економічного союзу, тоді в цьому випадку будуть виникати проблеми. Ми подивимося, як буде розвиватися ця ситуація і в будь-якому випадку ми будемо продовжувати розвивати наші відносини з Україною на основі Угоди про партнерство і співробітництво».

Стеффен Сковманд,
виконуючий обов'язки голови
Представництва Європейської Комісії в
Україні, Білорусі та Молдові

Конкурси/гранти

Конкурс «Розробка підходів у співпраці між різними секторами для попередження ВІЛ-СНІД серед молоді в Україні»

Європейська Комісія проводить конкурс «Розробка підходів у співпраці між різними секторами для попередження ВІЛ-СНІД серед молоді в Україні».

Опис контракту:

Європейський Союз підтримає:

- Міністерство науки і освіти України в укріпленні зв'язків між державним та громадським секторами для ефективного застосування заходів протидії ВІЛ-СНІД на національному та місцевих рівнях.
- розробку сучасних освітніх заходів для пропаганди здорового способу життя, зокрема попередження поширення ВІЛ-СНІД в освітніх закладах та поза ними.
- розробку тренінгів для працівників сфери освіти та виховання, які працюють з молоддю.

На підставі поданих заявок буде відібрано від 4 до 8 кандидатів для розробки детальних тендерних пропозицій. Максимальний бюджет конкурсу 1,6 млн євро.

Термін подання заявок до 5 липня 2004 року.

Додаткову інформацію та апіляційні форми можна знайти на веб-сторінці Європейської Комісії:

http://europa.eu.int/comm/europeaid/index_en.htm

Громадяни України підтримують курс на європейську інтеграцію

Останні соціологічні дослідження свідчать про стабільну підтримку населенням України ідеї вступу до Європейського Союзу. Згідно з даними Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД), який провів загальнонаціональне опитування 1800 респондентів у середині квітня, за вступ в ЄС виступають 39,4% населення країни. Дані соціологів також свідчать, що менше третини українців хотіли б бачити свою державу членом Єдиного економічного простору (ЄЕП). Директор НІСД Анатолій Гальчинський робить висновок, що у населення України зберігається «зважене доброзичливе ставлен-

ня до геостратегічної політики держави, в якій не протиставляється східна і західна політика». Соціологи кажуть, що протягом останнього часу ставлення населення України до інтеграції в Європейський Союз і Єдиний економічний простір залишається стабільним. Натомість кількість прихильників вступу України в Північно-атлантичний альянс має тенденцію до зменшення. Якщо в листопаді 2003 року вступ України в НАТО підтримували 23,3% опитаних, то в квітні — 17,8%. Гальчинський пояснює цей факт низьким рівнем просвітницької роботи з цього питання серед населення.

Україна адаптує законодавство до європейських норм

Україні необхідно терміново привести своє законодавство у відповідність до європейських норм. В іншому випадку за два роки кількість скарг проти держави, за якими Європейський суд у Страсбурзі визнає наявність порушення прав людини, збільшиться більш ніж у десять разів і сягне 2 тисяч, вважає Міністр юстиції України Олександр Лавринович. Урядовець відзначає тенденцію збільшення кількості обґрунтованих справ, які надходять проти України в Європейський суд, і зменшення кількості справ, які не стосуються сфери дії Конвенції про захист прав і основних свобод, якою керується Європейський суд. Міністр також наголосив на необхідності підвищити рівень кваліфікованого юридичного супроводу таких справ, зокрема, за допомогою адвокатів.

Крім того, якщо у 2001 році Європейський Суд ухвалив рішення по одній справі проти України, то в минулому році за аналогічними справами оголошено шість вироків. З початку нинішнього року в справах проти України було винесено два рішення. На думку О. Лавриновича, причиною ухвалення рішень проти України

є існування законів, які обмежують права людини. Експерти вважають, що після розгляду 150 справ Європейський суд може зобов'язати уряд внести поправки до діючих законів та привести їх у відповідність до положень Конвенції про захист прав і основних свобод.

У першому кварталі 2004 року Міністерство юстиції України підготувало зауваження уряду по 56-ти заявах. Ці заяви стосувалися порушень таких прав, як заборона тортур, право на свободу і особисту недоторканність, право на справедливий судовий розгляд, зокрема, в частині перевищення розумних термінів розгляду справи судами, наявності на національному рівні ефективних засобів захисту і права на мирне володіння своїм майном.

Під час розгляду справ, які перебувають у Національному бюро, були виявлені значні прогалини у законах у галузях виправно-трудоного законодавства, законодавства про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів, сімейного законодавства, законодавства про адміністративні правопорушення, оскарження дій слідчого під час попереднього слідства.

Довідка

Протягом 2003 року в Національному бюро перебували 163 справи, прийнятних до розгляду Європейським Судом, і направлені українському уряду для надання зауважень (у 2000 році було направлено 30 справ, у 2001 р. — 21, у 2002 р. — 10). Цього року в Національному бюро перебували на розгляді 176 справ, що надійшли з Європейського су-

ду. З моменту набрання чинності Конвенції про захист прав і основних свобод людини для України (11.09.1997) до Європейського суду з прав людини звернулися понад як 8 тисяч чоловік зі скаргами на порушення державними органами України прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

Трьома реченнями

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ Союз не може відмовити Україні в членстві, якщо вона виконає всі умови для вступу, — вважає політолог Центру європейських політичних досліджень Маріус Валь. Так експерт прокоментував висловлювання Комісара ЄС з питань внутрішнього ринку Фрітца Болкестайна, який заявляє про недоцільність прийняття в Європейський Союз України, Білорусі та Молдови. На думку Валья, Україна як європейська держава має повне право стати членом ЄС, якщо відповідатиме критеріям цієї організації.

ПІСЛЯ розширення ЄС Європейська Комісія збільшить діючі квоти на постачання на європейські ринки сталі та текстилю з України, Росії, Казахстану. Очікується, що ці країни визнають нових членів ЄС повноправними членами цієї колективної організації та поширять на них усі раніше досягнуті із Європейським Союзом домовленості. Питання адаптації торговельних угод виникло з ініціативи самого Союзу, який заявив, що розширення ЄС не має зашкодити країнам, які залишаються за його межами.

Керівники зовнішньополітичних відомств десяти країн-нових членів Європейського Союзу підписали в рамках засідання Україна-Трійка ЄС в Дубліні Угоду про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Свої підписи під документом поставили Чехія, Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Угорщина, Мальта, Польща, Словенія і Словаччина. Угода зобов'язує всіх членів розширеного ЄС забезпечувати досягнення та виконання цілей та принципів документа, зокрема у сфері сприяння торгівлі, інвестиціям та гармонійним торговельним відносинам між сторонами.

Підготував Віктор ТАРАН

ЗІНЕДІН ЗІДАН: «У ЖИТТІ ВАЖЛИВИМИ Є ТРИ РЕЧІ: РОБОТА, ПОВАГА І МЕТА В ЖИТТІ»

Фото: UPG

Якби запитати Зінедіна Зідана, що для нього означає бути європейцем, я думаю, передусім він відповів би приблизно так: «Зберегти своє французько-кабильське коріння». Мабуть, даремно ім'я «Зінедін», яке складається з двох слів, перекладається як «краса» («Zine») і «повага до коренів» («dine»).

Найобдарованіший футболіст свого покоління народився 23 червня 1972 року у Марселі, в дешевому кварталі Каstellан (Castellane). Але 16-й округ цього міста, де й розташований згаданий квартал, Зінедін Зідан вважає своєю батьківщиною і досі є почесним президентом футбольного клубу кварталу Каstellан «Нова Хвиля» (La Nouvelle Vague).

Батьки футболіста народилися в невеликому алжирському селі в горах Кабілії, де, власне, мешкають кабіли — частина корінного берберського населення Алжиру. Батько обробляв землю, а вирощені на ній фрукти та овочі продавав. Мати займалася домашнім господарством: ходила до фонтану по воду, готувала їсти, годувала худобу і т. д. Сьогодні цю землю обробляє двоюрідний брат Зінедіна Зідана. А вперше батьківщину своїх предків він відвідав, коли йому було 14 років.

До речі, у Франції кабіли мають добру славу. Це часто інтелектуали і представники так званих вільних професій — адвокати, лікарі, архітектори, тощо. Цікаво, що першого кабіла в житті я зустрів зовсім недавно,

під час свого відрядження в Ліон у березні цього року. Він справив на мене враження винятково доброзичливої і врівноваженої людини. Саме ці риси нерідко відзначають у Зінедіна Зідана і його партнери, і спортивні оглядачі.

В 1953 році у пошуках кращого життя батько майбутнього футболіста залишив рідний край і виїхав до Парижа. Звідти він надсилав посилки і грошові перекази. Першу свою роботу він знайшов у північному передмісті Парижа Сен-Дені, за 500 метрів від знаменитого стадіону «Stade de France», збудованого до чемпіонату світу 1998 року. Чи могло примаритися тоді батькові Зідана, що через 45 років його син тріумфуватиме на цій арені і принесе Франції золоті нагороди двома ударами головою?

В 1965 році Зінедінів батько переїхав на південь, до Марселя — і не лише заради роботи, а й через клімат. Не кожен мешканець південних широт добре переносить паризьку погоду. За три роки до народження Зідана його батьки переїхали в квартиру на півночі Марселя, де зростає видатний спортсмен.

Зідан якось сказав, що в нього було чудове дитинство серед сім'ї і друзів. Він досі з ностальгією згадує сімейні застілля. Це не означає, що він був абсолютно слухняним хлопчиком. Бувало, що батько читав йому нотації впродовж двох годин, коли він не зважав на прохання батьків бути біля будинку, а йшов мандрувати містом.

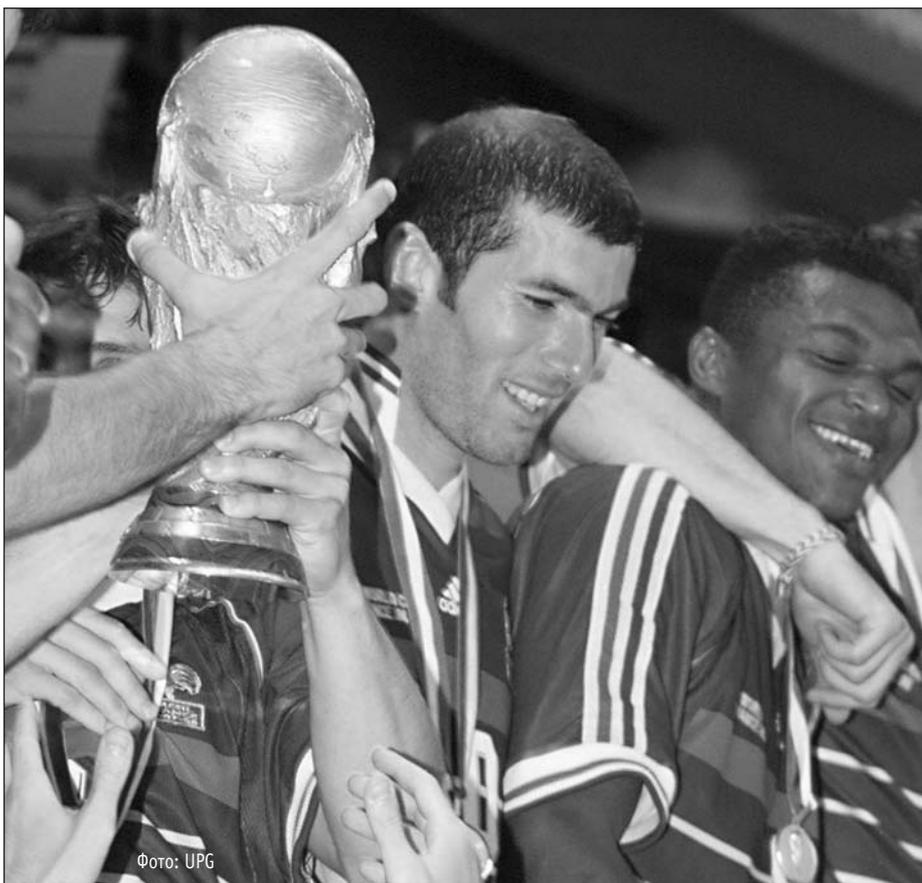
Зі своїм майбутнім Зінедін визначився досить рано, і не без впливу батьків, які записали його в молодшу групу футбольного клубу району. Всі марсельські хлопчачки, які грали у футбол, мріяли влитися колись у клуб вищої ліги «Олімпік». Зідан не був

винятком, однак доля розпорядилася так, що в 1985 році його помітив селекціонер з футбольного клубу «Канни» («Cannes»), і він став футболістом спочатку юніорської команди, а відтак, у 18 років, і дорослої.

Попервах розлука з рідними давалася важко, хоча Канни від Марселя розташовані недалеко. Це південне узбережжя Франції. Зимовими вечорами, думаючи про тих, кого любив, він плакав у своїй кімнаті.

Загалом у Каннах Зідан провів сім з половиною років. Коли йому сповнилося двадцять, він підписав контракт з футбольним клубом «Бордо». Там до нього прийшло перше серйозне визнання. Вже в першому сезоні йому довелося грати в євробку, в іграх якого він 10 разів уражав рамку. Саме тоді він відкрив у собі схильність до забивання голів. Саме в Бордо його почали називати зменшено-ласкаво «Зізу» («Zizou»). Саме в цьому місті він одружився і тут народився його перший син, якого він назвав Енцо — на честь кумира дитинства з марсельського «Олімпіка» Енцо Франческолі. Бордоський період для Зідана був важливим ще й тому, що з клубу жирондців він вперше потрапив у національну збірну Франції.

Настав сезон 1996-97 років. 24-річний футболіст приймає пропозицію італійського «Ювентуса» і грає там до 2001 року. Взагалі, Зінедін Зідан не любить часто міняти клуби, як це прийнято в сучасному професійному футболі, коли футболістів у прямому розумінні слова наймають на роботу. «Ювентус» для Зідана став черговим щаблем у його кар'єрі. Один з грандів європейського клубного футболу його привабив ще й тим, що раніше в цьому клубі виблиску-

У 1998 році Зінедін Зідан став у складі національної збірної Франції героєм фіналу чемпіонату світу.

вав талантом інший великий француз — Мішель Платіні.

Перші місяці в новому клубі Зінедінові було складно, оскільки італійський чемпіонат сильно відрізняється від французького. Довелося не лише поліпшувати свої фізичні кондиції, а й відпрацювати технічні прийоми. Але він робив це з великим бажанням. На полі він не просто копає м'яч, не просто грає у футбол. Він творить. Мабуть тому, коли «Новий» канал показував передачу про Зідана, просто насолодою було спостерігати за тим, як він відпрацьовував свій коронний фінт, ним же вигаданий. Перебуваючи задом до суперника, він кількома дивовижними рухами за мить опиняється за його спиною.

Свою майстерність Зінедін Зідан здобув і продовжує здобувати великою працею, хоча не все гладко складалося в його кар'єрі. У рік переходу з «Бордо» в «Ювентус» команда Зідана програла у фіналі Кубка УЄФА мюнхенській «Баварії», а в наступному, 1997 році, вже з «Ювентусом», Зідан програв фінал Ліги чемпіонів Дортмундській «Боруссії». 1998 року — ще одна невдача, і також у фіналі Ліги чемпіонів: програш мадридському «Реалу». Французький футболіст залишав поле пригніченим, а різка критика на його адресу не забарилася. Але буквально за місяць Зінедін Зідан став у складі національної збірної Франції героєм фіналу чемпіонату світу на «Stade de France». Пе-

ред французами склали зброю бразильці. Того ж року він одержав Золотий м'яч як найкращий футболіст Європи.

Ще через два роки французька збірна тріумфувала на чемпіонаті Європи.

Попри такі величезні успіхи, Зінедін Зідан вважає, що не змінюється. «Я залишаюся самим собою», — сказав він в одному інтерв'ю. Але, як кажуть, збоку видніше. На думку Мішеля Платіні, вплив Зізу на своїх партнерів у збірній Франції та «Ювентусі» після 1998 року не переставав зростати. Потрохи він почав перетворюватися в живу легенду.

В 2001 році Зінедін Зідан перейшов до мадридського «Реалу», в якому грає і по сьогодні. Він став найдорожчим футболістом світу. Цей фінансовий рекорд (45 мільйонів фунтів) довгий час залишався непобитий. Останній сезон для «Реала» видався вкрай невдалим. Не виграно жодного змагання, але, натомість, Зідан, за опитуванням УЄФА, став найкращим футболістом Європи за останні 50 років. А такі титули не купуються.

Зіданові часто закидали скромність і сором'язливість — риси, які для футболіста не вважаються вельми корисними. Але футболіст на це не зважає. Він має тих самих друзів. Він пишається своїм кабільським походженням. Він вважає, що повинен передати своїм двом синам — Енцо та Люка ті самі цінності і ту саму повагу до інших, які він одержав від батьків. Він щасливий також з того, що виконав свою обіцянку перед батьками, і купив їм будинок зі шматком землі, з невеликим садом, щоб це нагадувало їм давно покинутий рідний край.

Звертаючись до молодих, він сказав, що в житті важливими є три речі: робота, повага і мета в житті. Прості істини, які з віком розумієш краще. Його популярність серед молоді зрозуміла, і використовує він її для акцій проти куріння чи, скажімо, вживання наркотиків. Його прізвище можна побачити і під політичними маніфестами, коли він разом із сотнями французьких політиків, філософів, письменників, журналістів поставив свій підпис напередодні другого туру президентських виборів у Франції в травні 2002 року на підтримку Жака Ширака. Адже його опонентом, несподівано для багатьох, став Жан-Марі Ле Пен, який також говорить про корені, але в його розумінні коріння місця для таких людей, як французько-кабіл Зінедін Зідан, на французькій землі немає.

Тарас МАРУСИК

Зінедін Зідан

- Народився 23 червня 1972 року у Марселі.
- В 18-річному віці стає гравцем футбольного клубу «Канни».
- З 1996 до 2001 року захищає кольори італійського «Ювентуса».
- 1998 рік — чемпіон світу з футболу у складі національної збірної Франції.

- 1998 рік — володар Золотого м'яча який вручають найкращому футболісту Європи.
- 2000 рік — володар золотої медалі чемпіонату Європи.
- В 2001 році перейшов до мадридського «Реалу» за рекордну суму 45 мільйонів фунтів.

Витрати офіційних установ після розширення ЄС суттєво не зростуть

Розширення звичайно накладає нові завдання та зобов'язання на офіційні установи ЄС, які активно до цього готувалися. Багато зусиль було докладено для того, щоб витрати не перевищували бюджет цих організацій.

Ситуація перед розширенням була такою. Загальний бюджет Європейського Союзу складав 100 мільярдів євро. Витрати на адміністрування (за винятком пенсій) склали близько 4,6 мільярдів євро, тобто 4,6 % від бюджету ЄС.

З цих коштів близько 600 мільйонів євро пішло на мовні облаштування (письмові перекладачі, усні перекладачі, обслуговуючий персонал, інфраструктура), тобто 13% від бюджету установ та 0,6% від бюджету ЄС.

На кінець 2003 року європейські установи мали на балансі близько 34800 посад. З них 4000 посадовців, тобто 11,5%, працювало у мовній сфері.

Як же вплине на ці показники розширення? Воно значно збільшить спектр завдань та зобов'язань офіційних установ. Планується збільшити кількість посад на 6300 (2070 з них будуть у мовній сфері) в період з 2004 по 2006 роки, тобто на 20% та 1000 працівників за контрактом. Якщо згадати, що кількість країн збільшиться на 66%, кількість офіційних мов на 82%, а кількість громадян ЄС на 20%, то збільшення апарату видається досить слушним і виправданим.

Що ж стосується реальних витрат на розширення апарату, то

Фото: ЄС

вони виглядають досить помірними. У 2006 році витрати зростуть на 800 мільйонів євро, тобто лише на 17% порівняно з 2003 роком. З цієї суми близько 280 мільйонів євро буде витрачено на мовні потреби.

Таке незначне збільшення витрат можна пояснити двома при-

чинами: економний підхід, що його обрали європейські установи у визначенні власних потреб, та заощадження, що стали можливі завдяки реформі професійних зобов'язань для посадовців та інших працівників, які в період з 2004 по 2006 рік склали 136 мільйонів євро.

Європа стурбована розвитком науки в регіонах

Європейська Комісія вибрала 14 пілотних проектів, на які виділять 2,5 млн євро, для розвитку регіональної економічної науки. Ініціатива «Регіони за освіту» була розроблена Європейським Парламентом для заохочення регіональних установ розробляти та вдосконалювати моделі розвитку регіональної науки. Ці моделі покликані залучити університети до місцевої економіки та розробити шляхи технологічного розвитку, так само як і підвищення рівня обізнаності. Проекти допоможуть покращити регіональні інноваційні та дослідницькі стратегії, регіональну співпрацю громадськості та приватного сектора, налагодити зв'язки між дослідниками, компаніями та фінансовими структурами для створення єдиної мережі інноваторів Європи.

«Пілотні програми з розвитку науки в регіонах дають можливість ще раз наголосити на важ-

ливості ролі регіонів у колективних намаганнях ЄС подолати прірву, що відділяє нас від тих, хто фінансує дослідження та використовує їх результати, — зазначив Європейський Комісар з наукових досліджень Філіп Баскін. — Треба дивитися у корінь проблеми, поліпшуючи економічні знання. Це дуже важливо для досягнення мети, поставленої у Лісабоні. Європа повинна мати найбільш наукоємку економіку в світі до 2010 року. А регіони відіграють ключову роль у досягненні цієї мети».

Не зважаючи на поширення Інтернету, територіальний фактор все ще відіграє провідну роль у інтелектуальному, комерційному та фінансовому обігу, значно впливаючи на інноваційні процеси. Регіональні зони постають як динамічні гравці, формуючи базис для дослідницьких та інноваційних груп. Такі зони часто називають «кластерами». Їх вважають основним рушієм регіо-

Фото: ЄС

нального розвитку. Вони допоможуть Європі вийти на перше місце в світі до 2010 року та досягти мети, яку було поставлено 2000 року в Лісабоні на сесії Ради Європи та підтверджено на сесії в Барселоні. Відповідно до цієї мети, Європейський Союз повинен так розвинути дослідницьку галузь, щоб до 2010 року на неї ви-

трачалось 3 % валового внутрішнього продукту.

Вибрані проекти зосередяться на встановленні регіональних дослідницьких та інноваційних стратегій, розробці моделей партнерства між громадськістю та приватним сектором, налагодженні зв'язків, розвитку менеджменту в регіонах.

Країни ЄС продовжують виділяти кошти на реконструкцію Іраку

Для фінансування реконструкції повоєнного Іраку. Європейська Комісія вирішила виділити 160 млн євро. Кошти виділяються, в першу чергу, на відбудову та розвиток інфраструктури, поліпшення становища людей, зменшення кількості бідних, вдосконалення адміністративної системи, забезпечення прав людини та побудову громадянського суспільства. Ці кошти є частиною суми у 200 млн євро, що її ухвалили виділити у 2003-2004 роках на Мадридській міжнародній конференції донорів.

Комісар із закордонних справ Кріс Паттен прокоментував це так: «Хоча й ситуація з безпекою в Іраку і далі обмежує можливості тих, хто хоче допомогти відбудувати цю країну, Європейський Союз має намір взяти участь у побудові кращого майбутнього для іракців. Нашими пріоритетами є розвиток демократії, інфраструктури та створення робочих місць. Кошти, які ми зараз виділяємо, підуть саме на ці потреби.»

Кошти розподілять наступним чином:

- 90 млн на відновлення інфраструктури. Пріоритетами є освіта (як середня, так і вища), охорона здоров'я (особливо підвищення імунної системи дітей), постачання питної води та відбудова каналізації.
- 60 млн на підтримку бідних людей. Європейська Комісія буде розвивати схеми,

за якими уможлиблюється майже миттєве створення робочих місць. Розвиток приватного та сільськогосподарського секторів також є важливими пунктами програми. Планується забезпечити стабільне постачання продуктів харчування.

• 10 млн євро послугують розвитку адміністрації, забезпеченню прав людини та розбудові громадянського суспільства. Проведення виборів, законодавчі реформи, розвиток вільних медіа та професійна підготовка і технічне забезпечення кадрів для місцевих адміністрацій є основними пунктами цієї програми.

Реформи планують провести до кінця 2004 року. Можливо буде потрібне додаткове фінансування.

Нагадаємо, що Мадридська конференція донорів пройшла 23-24 жовтня 2003 року. Учасники визнали необхідність фінансування реконструкції Іраку. Країни ЄС, а потім і нові члени, домовилися виділити 1,25 млрд євро на відбудову повоєнного Іраку. З цієї суми 200 млн запланували виділити у 2003-2004 роках, 40 млн перерахували у грудні 2003-го і 160 млн перераховують тепер. Ці кошти переводяться через міжнародні фонди: Міжнародний фонд з реконструкції та Фонд світового банку.

Нещасні випадки на виробництві? В Європі їх стало менше

В ЄС кількість серйозних травм на виробництві, що призводять до лікарняного більш ніж на три дні та смертельних випадків стабільно знижується. В період з 1994 по 2001 рік кількість травм зменшилася на 15, а кількість смертельних випадків на 31 %. За 2001 рік в ЄС сталося близько 4,7 мільйонів нещасних випадків, що призвели до травмування працівників. Якщо ж брати до уваги випадки, коли лікарняний брали менш ніж на три дні або не брали взагалі, то кількість нещасних випадків становитиме 7,6 мільйонів або один випадок кожні п'ять секунд. Теоретично, у працівників-чоловіків більше шансів отримати травму, ніж у працівників-жінок — чоловіки десь утричі частіше від своїх колег жіночої статі отримують травми на роботі. А серед загиблих на робочому місці чоловіків узагалі в 11 разів більше, ніж жінок. Така різниця пояснюється тим, що більше чоловіків працює в секторах, де ризик значно більший. Вони також працюють повний ро-

бочий день, тому довше ризикують потрапити у халепу. До того ж чоловіки та жінки виконують різну роботу, навіть в одній і тій самій галузі. Наприклад, на будівництві чоловіки більше працюють на будмайданчику, а жінки в офісі.

Кількість нещасних випадків зменшилася, на жаль, не в усіх країнах ЄС, а в деяких навіть збільшилась. Найпомітніше скоротилася кількість травматичних випадків у Данії (-18%), Бельгії та Австрії (-17%), а смертельних — у Данії (-45%), Італії (-38%) та Німеччині (-35%). Зменшення числа смертельних випадків у багатьох країнах досить незначне, що впливає на загальні цифри (всього -6% в період з 1998 по 2001 роки).

Кількість травматичних випадків збільшилась в Швеції (+13%), Великобританії (+10%), Іспанії (+6%) та Ірландії (+5%). Кількість смертельних випадків збільшилась в Бельгії (+24%), Швеції (+5%) та Португалії (+4%).

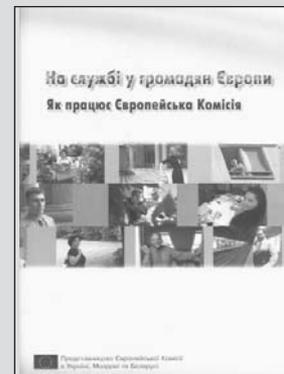
Анонс

Як працює Європейський Союз
Довідник інституцій ЄС
А5, 52 стор., м'яка палітурка
Переклад з англійської

Видання розповідає з якою метою створено Європейський Союз та як функціонує це утворення. У брошурі міститься докладна інформація про структуру органів управління ЄС та угоди, які регулюють діяльність Союзу.

Для замовлень — press@delukr.cec.eu.int
Тел. (044) 462-0010

На службі громадян Європи
Як працює Європейська Комісія
А5, 24 стор., м'яка палітурка.
Переклад з англійської

Брошура має на меті надати повну та чітку картину того, що являє собою Європейська комісія та хто в ній працює. Кожен розділ дає змогу познайомитися із співробітниками, дізнатися хто вони, та чим займаються. У виданні пояснюються функції та структура Комісії, як складається її бюджет. Брошура буде корисною для всіх, хто цікавиться діяльністю органів управління Європейського Союзу, студентам, аспірантам, докторантам, викладачам вищих навчальних закладів.

Для замовлень — press@delukr.cec.eu.int
Тел. (044) 462-0010

Ситуація з ліцензійною музикою в Інтернеті буде врегульована

Європейський Союз попередив 16 організацій, що збирають гроші від імені авторів текстів та мелодій музичних творів, що їх так звана «угода Сант-Яго» суперечить правилам про добросовісну конкуренцію ЄС. Це трапилося через домовленості між цими компаніями про розподіл територій впливу та намагання перенести національні монополії з реального світу в мережу Інтернет. Європейська Комісія вважає, що між компаніями повинна бути конкуренція для забезпечення прав компаній, що займаються розповсюдженням музики через Інтернет, та споживачами, що цю музику слухають. Це лише попередні зауваження Європейської Комісії, тож компанії мають право відстоювати свою точ-

ку зору у письмовому вигляді та на спеціальних слуханнях з цієї проблеми.

Угода Сант-Яго була направлена до Європейської Комісії у квітні 2001 року компаніями Британії (PRS), Франції (SACEM), Німеччини (GEMA) та Нідерландів (BUMA). Ця угода передбачала надання музичним Інтернет-фірмам ліцензій на весь репертуар компаній-учасниць, які б діяли у всіх країнах.

Втрата прив'язаності до певної території, яку приніс Інтернет, так само як і цифровий формат музичних файлів, значно ускладнили процес ліцензування, який базувався на суто національних принципах. Коли файл вивішують в Інтернеті, він стає доступним у

будь-якій країні світу. Угода Сант-Яго пропонує запровадити єдину ліцензію на всю музичну продукцію, щоб Інтернет-фірмам не доводилося купувати ліцензії для кожної окремої країни.

Європейська Комісія в цілому схвалює такий революційний крок у процесі ліцензування, але має деякі зауваження. Вона прагне надати споживачам більшу свободу вибору. Нині ця свобода обмежена кількома монополістами в цій галузі. Такий підхід, на думку європейських комісарів, не є правильним і не сприятиме розвитку цієї галузі в Європі. До того ж закріплення за компаніями певних територій унеможливує чесну конкуренцію.

Європа опікується розвитком виробництва товарів теле- та радіокомунікацій

Фото: ЄС

Новий звіт Європейської Комісії показує, що Директива щодо покращення вироб-

ництва у секторі теле- та радіокомунікацій успішно виконується. Директиву було розроб-

лено 1999 року для стандартизації правил у цьому секторі, який включає в себе виробництво безлічі речей, від мобільних телефонів до дистанційного керування автомобілем. Директива мала на меті усунути різницю в національних законодавствах, яка перешкождала створенню єдиного європейського ринку, та забезпечити високий рівень захисту та охорони здоров'я.

Європейський Комісар з питань підприємництва Ерккі Лііканен зазначає: «Майже кожен сьогодні користується якимось продуктом теле- або радіокомунікації — чи то ключі від машини, чи то мобільний телефон, чи то просто телевізор. Європа є безсумнівним лідером в цьому секторі і законодавча база повинна сприяти конкурентоспроможності наших виробників. Але необхідно також проводити суворий моніторинг задля забезпечення безпеки споживачів».

Однак Європейську Комісію непокоїть, що в деяких галузях Європа все ж таки відстає від

Сполучених Штатів та Японії. За деякими параметрами ці країни випереджають ЄС на два або три роки.

Тому якими б досконалими не були закони в цій галузі, певні зміни просто необхідні.

Обіг коштів у цій галузі в Європі складає 80 млрд на рік. Європа, поки що, залишається незаперечним лідером у галузі мобільних телефонів та мережевої інфраструктури. Колись всі галузі теле- та радіокомунікацій в Європі були надзвичайно прибутковими, але Інтернет-бум значно підірвав їхні позиції. Сьогодні весь сектор поступово відроджується.

Нова директива повинна узгодити національні законодавства та попередити фрагментацію ринку, коли лише деякі галузі процвітають та приносять величезні прибутки. Вона також покликана гармонізувати та значно полегшити вихід на ринок нових виробників, не забуваючи і про дотримання норм безпеки та моніторинг шкідливого впливу цих товарів на організм людини.

Медіа та охорона здоров'я: ці речі можна поєднати

Голова Європейської Ради Берті Ахерн демонструє нову європейську картку медичного страхування, яка полегшить процедуру отримання медичних послуг під час подорожей у межах ЄС.

Новий план, щойно ухвалений Європейською Комісією, показує, що інформаційні технології можна і потрібно застосовувати у галузі охорони здоров'я. Новий план охоплює всі аспекти такого нововведення, починаючи з електронних рецептів та комп'ютеризованих медичних карток і закінчуючи використанням нових систем та послуг, що покликані зменшити час очікування та уникнути помилок. Від використання нових технологій вартість медичних послуг не підвищиться, а може, навіть, і зменшиться.

Європейський Комісар з питань підприємництва та інформаційних технологій Еркі Лііканен стверджує: «Проблеми з охороною здоров'я в Європі потребують негайного вирішення. Ми повинні заохочувати викори-

стання нових технологій та послуг, таких як Інтернет, для покращення системи охорони здоров'я. Цей план допоможе у досягненні цієї мети, адже нові технології та послуги прискорюють роботу, допомагають уникнути помилок та збільшують ефективність всієї системи».

А Європейський Комісар з питань охорони здоров'я Девід Бірн додає: «Пацієнти тільки виграють від використання інформаційних технологій у системі охорони здоров'я. Буде проведено зустрічі з міністрами охорони здоров'я всіх країн ЄС. Ми зможемо обговорити, як можна найбільш ефективно використати можливості інформаційних технологій для поліпшення медичних послуг».

На сьогоднішній день чотири з п'яти лікарів у ЄС мають вихід до мережі Інтернет, а чверть європейців використовують Інтернет для отримання інформації про хвороби. Та новий план передбачає використання технологій, що не обмежуються самим лише Інтернетом.

Пацієнти повинні мати можливість швидко зв'язатися з лікарем, лікарі повинні мати постійний зв'язок з лікарнями, а лікарні повинні швидко отримувати інформацію з клінік та дослідницьких центрів.

Прикладом вдалого поєднання інформаційних технологій та медицини є датська система «MEDCOM», яка забезпечує роботу лікарень, аптек, швидких допомог, приватних лікарів, лабораторій та місцевої влади.

Інтелектуальна власність у законі

Європейська Комісія привітала затвердження Радою Міністрів Директиви, що забезпечує захист інтелектуальної та промислової власності, наприклад, «копірайтів», торгових марок, дизайну та патентів. Директива вимагатиме від членів ЄС встановлювати жорсткі пропорційні штрафи та покарання за піратство для того, щоб створити нормальні та чесні умови для власників прав на інтелектуальну власність. Це означає, що через два роки, а саме такий термін встановлює Директива, всі країни ЄС матимуть єдину систему штрафів та покарань, за допомогою якої людина зможе захистити своє право на інтелектуальну власність. Європейська Комісія запропонувала цю Директиву 30 січня 2003 року. Вона була затверджена Європейським Парламентом у березні 2004 року.

Європейський Комісар з внутрішнього ринку Фріц Болшгайн сказав: «Я дуже радію з того, що плідна співпраця між Європейською Комісією, Європейським Парламентом та Європейською Радою дала можливість швидко ухвалити таку важливу Директиву. Ця Ди-

ректива допоможе 25 країнам ЄС успішно боротися з піратством, що є сучасною економічною чумою та переростає в організовану злочинність. Коли прав на інтелектуальну власність не дотримуються, зменшуються інвестиції в інноваційну сферу, дослідження та культурний розвиток. Це означає, що вся Європа програє. Більше того, коли підробляють медикаменти, іграшки, косметику, їжу, напої або деталі до автомобілів, це загрожує життю та безпеці споживачів.»

Методи, якими можна боротися з піратством та підробками, включають в себе знищення, заборону на розповсюдження та усунення з ринку незаконних товарів. Власники прав на інтелектуальну власність можуть також розраховувати на матеріальну компенсацію. Судді тепер можуть вимагати від деяких осіб називати імена та адреси людей, що займаються розповсюдженням підробної продукції, так само як і вимагати інформацію про кількість підробок та їх роздрібні ціни.

Грєма реченнями

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ представила доповідь щодо розвитку взаємодії урядових органів країн ЄС у боротьбі проти шахрайства, пов'язаного з податком на додану вартість (ПДВ). Загальну суму, на яку шахраї обдурили ЄС, визначити досить складно, але деякі країни ЄС скаржаться, що вони втратили понад 10 % загальної суми надходжень ПДВ. У Звіті Європейська Комісія рекомендує країнам-членам ЄС пожвавлювати співпрацю в цій галузі за допомогою обміну інформацією, збільшення кількості персоналу, що займається цією проблемою, та усунення прогалин у законодавстві.

НИЗКУ кроків щодо заохочення співробітництва між країнами Європейського Союзу для забезпечення загальнодоступної, високоєфективної системи охорони здоров'я, яка, проте, не вимагала б значних витрат запропонувала Європейська Комісія. Якісні медичні послуги є головними для громадян ЄС, тож вирішення таких проблем, як старіюче суспільство, збільшення потреб та вимог громадян, швидкий розвиток технологій, забезпечення якісної системи охорони здоров'я, лягають на плечі урядів країн-членів ЄС. Вони повинні інформувати своїх громадян де і як ті можуть отримати медичні послуги у межах ЄС та використовувати технологічні досягнення для поліпшення якості, доступності та ефективності всієї системи.

10 КРАЇН, що приєднуються до Європейського Союзу 1 травня 2004 року, повинні будуть взяти до уваги та внести в законодавство європейські стандарти безпеки харчових продуктів, каже Комісар з питань охорони здоров'я та захисту прав споживачів Девід Бірн. Деяким підприємствам, що спеціалізуються на виготовленні продуктів харчування (переробні заводи, молокозаводи, ферми, м'ясокомбінати), потрібен буде певний перехідний період, під час якого вони зможуть переобладнатися відповідно до європейських стандартів, тож їхня продукція буде реалізовуватися, тимчасово, лише в їхніх країнах. 15 країн ЄС плідно працювали над вдосконаленням стандартів та законодавства, тож десяти новим членам доведеться дуже швидко розробляти та імплементувати ці стандарти у своє національне правове поле.

Антон МАКСИМЕНКО

Вугілля та сталь як підмурок єдиної Європи

Від галузевої інтеграції до економічного та політичного союзу

Підписаний у французькій столиці 18 квітня 1951 року Паризький договір, який заснував Європейське об'єднання вугілля та сталі (ЄОВС), цілком заслужено вважається початком реальної економічної та політичної інтеграції Європи. Без Паризького договору шести країн-піонерів та створеного ними ЄОВС не було б, просто не могло б бути ані Римського договору 1957 року, який започаткував Європейське економічне співтовариство (ЄЕС), ані Маастрихтського договору 1992 року, що перетворив ЄЕС на Європейський Союз і підняв європейську інтеграцію на якісно новий щабель, ані єдиної європейської валюти євро, ані Шенгенської зони. Не було б потужного економічного та політичного союзу, який нині налічує вже 25 країн. Саме з маленького саджанця ЄОВС виросло нині потужне та величне дерево Єдиної Європи.

Жан Монне урочисто відкриває першу європейську випалку сталі 30 квітня 1953 року.

Після закінчення II Світової війни ідеї об'єднання Європи, які мали дуже давню історію, набрали принципово нового звучання. А вже двічі за першу половину XX століття Європа ставала епіцентром світових конфліктів і найбільшою мірою постраждала як від I-ї, так і від II-ї Світових війн. У II Світовій Європа втратила лише загиблими 50 мільйонів своїх громадян — у чотири рази більше, ніж у I Світовій. Економічний потенціал Старого Світу було значною мірою зруйновано, політичний вплив колись великих європейських держав неухильно падав, а у світі

саме тоді почала формуватися біполярна політична система двох наддержав — Сполучених Штатів та Радянського Союзу. При цьому СРСР саме затвердив маріонеткові режими «народної демократії» у багатьох країнах Центральної Європи. Між ними та рештою континенту почала опускатися «залізна завіса».

Отож перед європейцями постало кілька дуже складних завдань. Перш за все, зробити так, щоб суперечності та конфлікти між окремими європейськими країнами ніколи більше не призвели, і в принципі не могли

привести, до нової війни. Окрім того, відновити значною мірою втрачені економічні та політичні позиції в світі. Ще — підняти життєвий рівень, який у більшості європейців після воєнного лихоліття був у крайній невисокому. І, зрештою, протидіяти цілком реальній на той час загрозі «комунізації» Європи, що неминуче призвело б до радянського панування на всьому континенті.

Переважна більшість політичної, економічної та інтелектуальної еліти Західної Європи погоджувалася з тим, що вирішити всі ці завдання можна лише на шляхах єднання. Але згоди щодо конкретних форм цього зближення не було. «Федералісти» вважали, що майбутній європейський союз має бути федерацією, яка обмежить суверенітет окремих держав наднаціональним керівництвом, «уніоністи» ж були переконані, що майбутнє за конфедерацією, де національний суверенітет збережеться повністю, а всі «загальноєвропейські» рішення кожна держава виконуватиме лише якщо вона з ними згодна. Створена 1948 року на «уніоністських» принципах Рада Європи стала лабораторією з розробки нових ідей та проголошення чудових принципів, дуже швидко довела, що не спроможна справляти відчутний вплив на вирішення питань економічної, політичної та військової співпраці. Водночас намагання федералістів розробити та запровадити єдину європейську конституцію, а також створити єдину європейську армію наприкінці 40-х —

Фото: ЄС

18 квітня 1951 року Паризький договір підписали представники урядів шести країн Пол ван Зіленд (Бельгія), Йозеф Бех (Люксембург), Карло Сфорца (Італія), Робер Шуман (Франція), Конрад Аденауер (Німеччина), Дірк Стіккер (Нідерланди) (на фото справа наліво).

на початку 50-х років зазнали краху. Занадто сильною була ще недовіра європейців один до одного, підживлювана тим, що лише декілька років тому більша частина країн Європи тимчасово втратили свій суверенітет, будучи окупованими нацистською Німеччиною. І нині європейці були ще не готові знову поступатися своїм суверенітетом, хай навіть і добровільно.

Отож, інституціональний метод європейської інтеграції, який передбачав опрацювання і прийняття європейської конституції з метою дати імпульс формуванню європейського союзу «згори» на цьому етапі історичного розвитку виявився неможливим. Відтак федералісти вирішили шукати конкретні шляхи співробітництва «знизу», в обмежених секторах економіки, перейти до так званої секторальної інтеграції.

Саме за рахунок цих «малих кроків» прибічники інтеграції сподівалися перекопати політичні еліти та громадськість європейських країн відмовитися від догми неподільності та цілісності національного суверенітету і передати певні його частини створюваним наднаціональним європейським органам, які б регулювали лише певні сфери економічного життя. Жан Монне, тодішній верховний комісар із питань об'єднання Німеччини, запропонував віддати під спільне управління все виробництво сталі та видобуток вугілля у Франції та

Німеччині організації, відкритій для участі інших країн Європи. Об'єднання «сталівугілля» мало з часом слугувати прототипом для поширення інтеграції на інші сфери виробництва. Підготований у великій секретності «Меморандум Монне» 3 травня 1950 року було передано міністру закордонних справ Франції Роберу Шуману, який опрацював на його основі відповідну Декларацію і

оприлюднив її 9 травня того ж року в Парижі від імені французького уряду. Відтак проект створення Європейського об'єднання вугілля та сталі отримав назву «План Шумана», хоча з набагато більше підстав було для назви «План Монне».

Декларація Шумана стверджувала, що «єдина Європа не створиться відразу згідно з певним планом. Вона буде будуватися через конкретні досягнення, які спочатку створять солідарність де-факто». Ця солідарність, що мала виникнути в процесі спільного виробництва, «зробить війну між Францією та

Дата/квітень

1951 рік, 18 квітня — Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Федеративна Республіка Німеччина та Франція підписують Паризьку угоду про створення Європейського об'єднання вугілля та сталі. Разом з виконавчими органами Об'єднання було створено Асамблею ЄОВС з 78 членів, яка формувалася шляхом делегування до її складу за певними квотами парламентаріїв з національних законодавчих органів країн ЄОВС. Ця Асамблея стала першим зародком Європейського Парламенту, а Паризька угода в цілому, на думку більшості експертів, була першим формальним актом, що започаткував процес економічної інтеграції на теренах Західної Європи.

1965 рік, 8 квітня — Підписання угоди про об'єднання виконавчих органів трьох Співтовариств (Європейського економічного співтовариства, Європейського об'єднання вугілля та сталі та Євроатома). Угода набирає чинності 1 липня 1967 року.

1969 рік, 28 квітня — Генерал Шарль де Голь зазнає поразки на референдумі про регіональну реформу та реформування Сенату і йде у відставку з посади Президента П'ятої Республіки. Зміна керівництва Франції зробила можливим перше розширення Європейського економічного співтовариства, зокрема приєднання до нього Великої Британії, проти чого категорично заперечував генерал де Голь.

1972 рік, 23 квітня — На референдумі у Франції 67 % голосів подано за розширення Європейського економічного співтовариства. Таким чином не справдилися побоювання багатьох євроскептиків, що французи наклали вето на вступ до ЄЕС чотирьох нових членів — Великої Британії, Данії, Ірландії та Норвегії (остання, втім, так досі і не стала членом ЄС, позаяк угода про приєднання до Співтовариства не здобула підтримки більшості норвежців на загальнонаціональному референдумі).

1974 рік, 1 квітня — Перше (40-відсоткове) зниження мита для трьох нових членів Європейського економічного співтовариства, що перебувають на етапі перехідного періоду, вирівнює їхній митний тариф з єдиним зовнішнім тарифом.

1974 рік, 2 квітня — Лейбористський уряд Гарольда Вільсона, обраний 28 лютого, вимагає перегляду умов вступу Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії до Європейського економічного співтовариства, посилюючись на те, що попередній уряд консерваторів недостатньо жорстко обстоював національні інтереси країни при підготовці угоди про вступ.

Фото: ЄС

Канцлер ФРН Конрад Аденауер вважається одним із «батьків-засновників» європейської інтеграції.

Німеччиною не тільки немислимою, а й неможливою фізично». Декларація проголошувала також рух у напрямку до Єдиної Європи: «Реалізація «об'єднання сталі-вугілля» дозволить закласти перші цеглини у фундамент Європейської федерації».

Чому саме вугільна та металургійна галузі стали першою ластівкою економічної інтеграції в Західній Європі?

Це були на той час дві надзвичайно важливі, базові, як кажуть, галузі економіки — вугілля в цю епоху задовольняло 65 % потреб західноєвропейських країн у електроенергії, а сталь була провідним матеріалом у добу другої промислової революції. Окрім того в 1948-1950 роках зростала напруженість між Францією та Німеч-

чиною з приводу Саарської області — німецького вугільно-металургійного регіону, що контролювався Парижем після II Світової війни.

Звернення Шумана було адресовано до всіх європейських країн, проте тільки Західна Німеччина, Італія та три країни Бенілюксу — Бельгія, Нідерланди і Люксембург — зрештою погодилися стати засновниками ЄОВС

Майже рік минув після проголошення Декларації Шумана перш ніж було підписано Паризький договір. Увесь цей час тривали непрості дискусії, які зрештою дозволили узгодити позиції сторін і виробити консенсус.

Варто поіменно перерахувати європейських політиків, які доклали найбільше зусиль до створення ЄОВС, а відтак стали «бать-

ками-засновниками» європейської інтеграції. Окрім згаданих Монне та Шумана, це канцлер ФРН Конрад Аденауер, італійський прем'єр-міністр Альсидо де Гаспері, міністр закордонних справ Бельгії Пол-Генрі Спаак, перший Генеральний секретар ЄОВС Роберт Маржолін, міністр закордонних справ ФРН Вальтер Гольштейн та прем'єр-міністр Люксембургу Йозеф Бех.

Згідно з статтею 1 Паризького договору ЄОВС засновувалося на трьох принципах: спільного ринку, спільних цілей та спільних інститутів. Договір установлював спільний ринок вугілля, залізної руди, залізного брухту і сталі, заснований на принципах вільної торгівлі й регульованої конкуренції. Він передбачав координацію і модернізацію виробництва з метою його зростання, а також зниження цін шляхом скасування торговельних мит і кількісних обмежень на рух товарів. Договір був спрямований на забезпечення рівноправного доступу користувачів до джерел виробництва і забороняв нечесні методи конкурентної боротьби, зокрема, дис-

крімінацію за національною ознакою. Передбачався також вільний рух капіталів та робочої сили. Для цього в Договорі були розроблені правила інвестування, фінансової допомоги й ціноутворення. Було передбачено також підготовчий і перехідний періоди для адаптації національних індустрій, по завершенню яких запроваджувався спільний зовнішній тариф стосовно

третіх країн. Паризький договір набув чинності 25 липня 1952 року після його ратифікації національними парламентами.

Договір про ЄОВС засновував інституції, які стали передвісниками відповідних структур Європейського співтовариства:

- **Вище правління** — виконавчий, колегіальний, незалежний від урядів наднаціональний орган, який мав можливість ухвалювати рішення. Складався з восьми членів, призначених за спільною згодою країн-учасниць на шість років, а також дев'ятого, який кооптувався іншими вісьмома. Перший президент — Жан Монне (1952-1955 роки);

- **Рада міністрів** створювалася з числа відповідних міністрів національних урядів для координації діяльності Вищого правління з економічною політикою окремих країн. Одноставне схвалення Радою або підтримка більшістю голосів її членів були необхідними умовами для набуття чинності важливих рішень Вищого правління. Раду Міністрів створено на пропозицію країн Бенілюксу;

- **Асамблея** призначалася національними парламентами держав-учасниць з числа своїх членів для демократичного контролю за діяльністю Вищого правління. Не мала законодавчих та бюджетних можливостей, але могла висловити вотум недовіри і змістити Вище правління двома третинами голосів;

- **Суд** складався з призначених урядами, але незалежних від них шістьох суддів, які мали вирішувати спірні питання і могли анулювати рішення органів ЄОВС;

- **Консультативний комітет** представляв підприємців-виробників, робітників, комер-

Фото: ЄС

Міністр закордонних справ Франції Робер Шуман опрацював проєкт створення Європейського об'єднання вугілля та сталі.

сантів і споживачів. Не мав права ухвалювати будь-які обов'язкові рішення.

У системі інституцій ЄОВС ключову роль від початку було відведено Вищому правлінню, створеному в якості виконавчого органу. Його рішення в усіх своїх частинах були обов'язковими для державних установ «шістки». Створення в системі ЄОВС Вищого керівництва, наділеного широкими наднаціональними повноваженнями, було серйозним кроком на шляху економічної інтеграції Європи, проривом у традиційних уявленнях про інституційну систему міжнародних організацій. Водночас створена на протязі Вищому правлінню Рада міністрів обмежувала тенденції наднаціональ-

ності в розвитку інтеграційних процесів.

Паризький договір передбачав незалежне від держав фінансування ЄОВС шляхом впровадження прямого податку на продукцію сталеплавильної й вугільної промисловості — першого дійсно європейського податку. Вище правління уповноважувалося щорічно встановлювати суму обкладання податком різноманітних виробів ЄОВС, але не більше одного відсотку їхньої середньої вартості.

Інституції Європейського об'єднання вугілля та сталі було урочисто відкрито Жаном Монне 10 серпня 1952 року в Люксембурзі — першій європейській «столиці». Протягом перехідного періоду (до 1958 року) було ство-

рено митний союз і запроваджено «спільний митний тариф» шляхом зниження митних тарифів у середньому від 12-28 до 6 %. Вільний рух робітників було впроваджено між 1954 і 1961 роками. Велика Британія підписала з ЄОВС угоду про асоціацію 1954-го і тарифну угоду 1957 року.

Функціонування спільного ринку вугілля і сталі продемонструвало, що економічна інтеграція не лише можлива, а й вигідна. Лібералізація торгівлі продукцією металургійної і вугільної галузей у межах ЄОВС мала наслідком зростання її обсягів майже на 130 % протягом п'яти перших років існування Співтовариства, що стимулювало розвиток і модернізацію промислового потенціалу. Виробництво сталі подвоїлося, було стабілізовано постачання заліза, залізного брухту й вугілля. Вда-

лося поліпшити охорону праці робітників, збільшити допомогу по безробіттю й фінансування реконверсії проблемних регіонів, зокрема, бельгійського Борінажу і південних регіонів Франції.

Але, окрім здобутків в одному окремому секторі економіки, ЄОВС відіграло роль трампліну для подальшого розвитку євроінтеграційних процесів у цілому. Діяльність ЄОВС дозволила на практиці апробувати методи діяльності інтеграційних інституцій і виявити складності починання, зокрема намагання держав-членів зберегти за національними урядами контроль за ухваленням важливіших рішень, обмеживши компетенцію Співдружності другорядними питаннями.

Олекса ПІДЛУЦЬКИЙ

Фото: ЄС

Український День Європи — наймасштабніший за межами ЄС

Ініційоване торік Представництвом Європейської комісії відзначення Дня Європи в Україні цього року стане цілим європейським тижнем: 15 травня святкуватимуть у Києві, 18-о — в Дніпропетровську і 20-о у Львові. Причому масштаб українських заходів не матиме собі рівних за межами Євросоюзу: на цьому на присвяченій події прес-конференції наголосив виконувач обов'язків глави Представництва Стеффен Сковманд.

«Це є доказом тієї великої ваги, яку Євросоюз надає Україні, — підкреслив він. — День Європи — це день народження ЄС, ми шануємо ті цінності, які є для нас дорогими — солідарність, єдність у різноманітті. І це той день, який ми хочемо святкувати разом з Україною». «ЄС стає ближчим до України», — девіз нинішнього святкування, який ще раз нагадає про подію року: безпрецедентне розширення союзу і, як результат, його безпосереднє сусідство з нашою державою.

Влаштування наметового Європейського містечка, офіційні церемонії та святковий концерт — такими будуть три головні пункти програми. Природно, що найгучніше День Європи відзначать у Києві. У Європейському містечку, яке порівняно з минулим роком збільшиться аж втричі, бажаючі зможуть поспілкуватися з дипломатами країн-членів ЄС, більше дізнатися про їхні держави та Євросоюз в цілому, взяти участь у вікторинах, спробувавши навіть виграти подаронок до європейських країн.

На трьох малих сценах театри, музичні та акторські колективи з різних країн Євросоюзу представлятимуть свої національні культури. Участь у концертних програмах візьмуть український гурт «ВВ», Альона Вінницька, а також музиканти з Нідерландів, Польщі, Німеччини та Латвії. Приблизно за такими самими сценаріями відбудуватиметься відзначення у Львові та Дніпропетровську — хіба що дещо іншим буде склад учасників святкових заходів.

У самому Євросоюзі День Європи вже відсвяткували 9 травня. На відміну від України, де «європейський» день відзначають кожного року в третю суботу травня, ЄСівська дата є фіксованою і пов'язана з конкретною історичною подією. 9 травня 1950 року тодішній французький міністр закордонних справ Робер Шуман виголосив знамениту промову, в якій містився заклик до європейської інтеграції, насамперед до створення Європейського об'єднання вугілля та сталі. Нині ця дата є для європейців символом миру та єднання, адже заклик Шумана стосувався перед усім двох запеклих ворогів у двох світових війнах. «Європу не буде створено водночас чи за єдиним планом, — заявив тоді Шуман. — Вона будуватиметься завдяки конкретним досягненням, які спершу створять дійсну солідарність. Зближення націй Європи потребує викорінення вікової опозиції Франції та Німеччини». Офіційно День Європи святкують в ЄС з 1985 року.

Загальна інформація про День Європи

Організатори Дня Європи

Організатори Дня Європи: Представництво Європейської Комісії в Україні, Міністерство закордонних справ України, Київська міська державна адміністрація, Дніпропетровська та Львівська міські ради.

Технічний організатор Дня Європи: компанія «Euro RSCG New Europe».

Фінансування та підтримка Дня Європи

Фінансову підтримку Дню Європи надають: Представництво Європейської Комісії в Україні, Київська міська державна адміністрація, українські та іноземні компанії: «Київстар GSM», «Western Union», «Nokia», «Coca Cola», «Sun Interbrew».

День Європи також підтримують: «Австрійські авіалінії», «Міжнародні українські авіалінії», «Avis», «Group 4», «Alter V», газета «Столичные новости», «Univest Print» та Європейський молодіжний парламент в Україні.

Медіа-партнери: «Новий канал», «Гала-радіо», «ICTV», «STB», «M1», «Європа FM», «KP Publications» і «What's On».

Повну програму заходів можна знайти на сайті:
www.delukr.cec.eu.int

Фото: ЄС

Святування розширення ЄС. Брюссель, 1 травня 2004 року

Головні етапи розширення ЄС

19 грудня 1989 року — ЄС запроваджує програму PHARE для фінансової та технічної допомоги країнам Центральної та Східної Європи.

3 та 16 липня 1990 року — Кіпр та Мальта звертаються із заявами про вступ до ЄС.

22 червня 1993 року — Рада Європейського Союзу в Копенгагені встановлює критерії членства в ЄС.

31 березня і 5 квітня 1994 року — Угорщина та Польща подали заявки на вступ до ЄС.

1995 рік — Заяви на вступ подали Словаччина, Румунія, Латвія, Естонія, Литва і Болгарія.

1996 рік — Чехія та Словенія оголосили про намір вступити в ЄС.

12-13 грудня 1997 року — Рада Європейського Союзу в Люксембурзі вирішила розпочати процес розширення.

10-11 грудня 1999 року — Рада Європейського Союзу в Гельсінкі підтверджує, що переговори про вступ до ЄС будуть вестися із 12 країнами-кандидатами. Туреччину розглядають країною, яка прямує до членства в Союзі.

13 грудня 2002 року — досягнуто згоди про приєднання 10 країн до ЄС 1 травня 2004 року.

16 травня 2003 року — в Афінах підписано 10 угод про набуття членства в ЄС.

1 травня 2004 року — десять країн стають членами Європейського Союзу.

Грудень 2004 року — очікується рішення чи приймати в ЄС Туреччину.

2007 рік — Болгарія та Румунія приєднуються до Союзу.

Фото: ЄС

Піза

На вході на Площу Чудес в італійському місті Піза, де знаходиться знаменита башта, спорудять три ряди бронзових воріт. Таким чином пам'ятку архітектури намагаються захистити від можливих нападів терористів. Брами будуть зачиняти на ніч — після того, як площу залишать туристи.

Представництво Європейської Комісії в Україні
Адреса: вул. Круглоуніверситетська, 10, Київ 01024. Тел. +38044 4620010
WWW.delukr.cec.eu.int Електронна пошта: press@delukr.cec.eu.int